

23.06.2021

Aika keskiviikko 23.6.2021, klo 17.00 – 18.20
Paikka Sähköinen kokous (Teams)
Käsitellyt asiat 36-42

LITE 6.

Jäsenet

- x Abbey Paul
- x Dachauer Krista
- x Holmstedt Jorma, poistui 17.02, palasi kokoukseen 17.09
- x Lahtinen Jouko
- Lojander Kalle
- Ojanen Emma
- x Vehmas Päivi
- x Käpylä Pirjo
- Lehtonen Ritva
- x Pienimäki Timo
- x Parviainen Kari
- x Partanen Jukka
- Pihlaja Marjo
- x Tyrväinen Hannu

Varajäsenet

- Yksjärvi Kari
- Kiviaho Maria
- Perosvuo Eero
- Kaikkonen Sirpa
- Itäranta Anna-Maija
- Hänninen Leevi
- Hakkarainen Pirjo
- Rimmi Sari
- x Räisänen Janne
- Jokipalo Kalevi
- Kauppinen Markku
- Dammert Tauno
- x Nieminen Pauliina
- Eskola Sisko

Muut läsnäolijat

- x Tamminen Paavo
 - x Yksjärvi Hanna
 - Pietarinen Päivi
 - x Oikari Onni
 - Ristimella Kaisa
 - x Ekstam Niina
- Äänekosken kaupungin edustaja
ympäristöterveyspäällikkö, esittelijä
ympäristöjohtaja
lakimies
vuorovaikutussuunnittelija
hallintosihtööri

Allekirjoitukset

Paul Abbey
Puheenjohtaja

Niina Ekstam
Sihtööri

Pöytäkirjan tarkastus 28.6.2021, Jyväskylän kaupungin kirjaamossa, Vapaudenkatu 32

Jorma Holmstedt
pöytäkirjan tarkastaja

Timo Pienimäki
pöytäkirjan tarkastaja

Pöytäkirja yleisesti nähtävänä 29.6.2021, Jyväskylän kaupungin verkkosivuilla

40 Puff Jyväskylän myymälän tuotteita koskeva tupakkalain mukainen harkinta

D/9722/11.02.04/2021

Asian valmistelija Mia Kapanen, puh. 050 305 4434

Jyväskylän Puff myymälä on sähkö tupakoiden erikoismyymälä osoitteessa Kauppakatu 5, Jyväskylä. Puff Jyväskylän myymälän toimijana on Pufftalo Oy (2765755-5). Pufftalo Oy:llä on myymälöitä myös muissa kaupungeissa.

Myynnissä on sähkösavukkeita, niihin kuuluvaa välineistöä sekä höyrystettäväksi tarkoitettuja nesteitä. Nesteitä on nikotiinittomia ja nikotiinia sisältäviä. Myymälässä on lisäksi muutamia sellaisenaan syötäviä elintarviketuotteita ja laaja valikoima makunesteitä. Puff-myymälän tulkitaan olevan lähes yksinomaan tupakkalain mukaisia tuotteita myyvä myyntipaikka.

Jyväskylän seudun ympäristöterveys on tehnyt valvontasuunnitelman mukaisesti Puff Jyväskylän myymälään tupakkalain (549/2016) 86 §:n mukaiset tarkastukset 28.1.2021 ja 5.5.2021. Tarkastuksilla käytettiin Valviran tarkastuslomaketta ja ohjeistusta. Tarkastuksilla todettiin, että myynnissä on runsaasti erilaisia nesteitä, joissa on tunnusomainen tuoksu ja/tai maku. Makunesteet ovat elintarvikkeita ja niitä voi käyttää myös esimerkiksi leivonnassa tai juomien maustamisessa. Myymälässä makunesteet ovat esillä avoimilla hyllyillä samoin kuin sähkösavukkeisiin liittyvät tuotteet.

Annetut kehotukset ja kuuleminen

Tarkastuksen (28.1.2021) perusteella toimijalle annettiin kehoitus poistaa makunesteet pois myynnistä 30.4.2021 mennessä. Tupakkalain 25 §:n ja 24 §:n 1 momentin ja 11 §:n 1 momentin mukaan kuluttajalle ei saa myydä tai muutoin luovuttaa höyrystettäväksi tarkoitettua nikotiinittomia nestettä, jossa on tunnusomainen tuoksu tai maku. Kehotuksen perusteena on käytetty Valviran ohjetta "Tupakkalain soveltaminen nesteisiin, joissa on tunnusomainen tuoksu tai maku" (Dnro V/6284/2018). Ohjeen mukaan makunesteiden tulkitaan olevan höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä, kun ne myydään tupakkatuotteiden erikoisliikkeissä.

Tupakkalain (2 § 20 kohta) määritelmän mukaan "höyrystettäväksi tarkoitettulla nikotiinittomalla nesteellä" tarkoitetaan sähkösavukkeen avulla tai muulla vastaavalla tavalla höyrystettäväksi tarkoitettua muuta nestettä kuin nikotiininestettä. Määritelmässä ei siis edellytetä, että käyttötarkoitus olisi yksinomaaisesti tai pääasiallisesti höyrystettäväksi tarkoitettu. Tuotteella voi siis höyrystämisen ohella olla myös muita käyttötarkoituksia.

Määräajan jälkeen myymälässä tehtiin uusintatarkastus (5.5.2021) jolloin todettiin, että kehotuksesta huolimatta makunesteitä ei ollut poistettu myynnistä.

Toimijalle lähetettiin sähköisesti kuulemiskirje 18.5.2021 tupakkalain mukaisen 96 §:n mukaisesta kiellosta (tapahtumatunnus 1284236; liitteenä), jota ympäristöterveysjaosto harkitsee. Vastine tuli toimittaa 1.6.2021 mennessä Jyväskylän seudun ympäristöterveyteen.

Vastine kuulemiseen

Toimijan vastine on saapunut sähköpostitse 28.5.2021 (liitteenä). Vastineen mukaan elintarvikemakutiivisteet eivät voi lukeutua tupakkalain kieltämiin tuotteisiin, sillä täysin vastaavia tuotteita on laajasti saatavilla muissa elintarvikeliikkeissä, joissa myös myydään sähkösavuketuotteita. Vastineen mukaan myyntikiellossa olisi siten kyse tiettyyn myyntikanavaan kohdistuvasta syrjinnästä. Tupakkalaki ei kiellä yksittäisten elintarvikkeiden myyntiä liikkeestä, jossa lähes yksinomaan myydään tupakkalain alaisia tuotteita. Myymälässä myytävien elintarvikemakutiivisteiden pakkausmerkinnöistä sekä myyjien antamista ohjeista ilmenee, että elintarvikemakutiivisteet ovat tarkoitettut elintarvikekäyttöön.

Edelleen vastineen mukaan olettamus tuotteen käyttötarkoituksesta myyntipaikan perusteella perustuu nimenomaan Valviran antamaan ohjeeseen (Dnro V/6284/2018). Tässä tapauksessa kieltä ei tulisi osoittaa Pufftalo Oy:lle / Puff Jyväskylälle, sillä se ei perustu lakiin vaan nojaa Valviran antamaan ohjeistukseen, jossa tehdään olettamus tuotteen käyttötarkoituksesta myyntipaikan perusteella.

Ratkaistava asia

Arvioitavaksi jää onko makuneste tupakkalain mukainen "höyrystettäväksi tarkoitettu nikotiinin neste". Tuotetta ei ole valmistettu höyrytystarkoitukseen sähkötupakoissa. Makunesteitä kuitenkin myydään sähkötupakoiden erikoismyymälässä, jossa on myynnissä sähkösavukkeita, niihin kuuluvaa välineistöä sekä höyrystettäväksi tarkoitettuja nesteitä, jotka on nimenomaisesti valmistettu höyrytystarkoitukseen.

Kun kyseessä on makuneste, jota voidaan käyttää sekä elintarvikkeena että höyrystettynä sähkösavukkeiden avulla, on tuotteen myynnin luvallisuutta sähkötupakoihin erikoistuneessa myymälässä arvioitava tupakkalain säännösten pohjalta kokonaisuutena. Valviran ohjeen (Dnro V/6284/2018) mukaan "Mikäli tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden erikoisliikkeissä myydään makunesteitä, ne ovat pääsääntöisesti höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä. Havaitessaan alueellaan tupakkalain vastaista toimintaa voi kunta puuttua siihen kieltämällä tällaisen toiminnan."

Tupakkalailla (549/2016) on saatettu tupakkatuotedirektiivi 2014/40/EU kansallisesti voimaan. Tupakkalakiä valmisteltaessa säädösluonnos ilmoitettiin komissiolle ja muille jäsenvaltioille ilmoitusmenettelyn kautta ns. Teknisiä määräyksiä koskevan direktiivin mukaisesti. Direktiivin vaatimuksia oli noudatettu muilta osin, mutta menettelyn viimeistä vaihetta ei tehty, eli lopullista

säädöstekstiä ei toimitettu komissiolle ennen kuin 24.6.2020. Menettelypuute on korjaantunut ja näin ollen tupakkalaki on makunesteiden kiellon osalta (25 §) voimassa em. päivästä lähtien.

Tupakkalain lopullisen tekstin toimittamisen jälkeen, ovat ympäristöterveyden viranomaiset eri valvontayksiköissä tehneet joitakin tarkastuksia sähkötupakoiden erikoismyymälöissä ja muutamissa paikoissa on annettu kehotuksia poistaa makunesteet pois myynnistä. Lisäksi esimerkiksi Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuollossa on Ympäristöterveyslautakunta (§ 18 19.05.2021) tehnyt makunesteiden kieltopäätöksen, jonka tehosteeksi on asetettu uhkasakko. Makunesteiden myyntikieltoihin liittyvät prosessit eivät ole vielä edenneet oikeusasteisiin eikä näin ollen ole selvää mikä ratkaisu asiassa oletettavasti voisi tulla.

Liitteet:

- Kuulemiskirje
- Toimijan antama vastine kuulemiseen
- Toimijan antama vastine kuulemiseen (jakelu kokoukseen, sisältää henkilötietoja)

Ympäristöterveyspäällikkö Yksjärven päätösehdotus

Jyväskylän kaupungin ympäristöterveysjaosto päättää jättää tupakkalain 96 §:n mukaisen kiellon antamatta, koska ympäristöterveysjaosto katsoo, että lainsäädännön tulkinta on epäselvä elintarvikekäyttöön myytävien nikotiinittomien makutiivisteiden osalta. Valvonnassa ei ole tullut esiin, että Puff Jyväskylän myymälän markkinoinnissa tai työntekijöiden antamissa ohjeissa kannustettaisiin höyrystämään elintarvikemakutiivisteitä sähkötupakassa. Tuotteet soveltuvat myös elintarvikekäyttöön (kuten leivontaan) ja vastaavia tuotteita myydään myös varsinaisissa elintarvikeliikkeissä. Todennäköistä on, että osa myös elintarvikeliikkeistä myytävistä makutiivisteistä päätyy höyrystämistarkoitukseen.

Jyväskylän kaupungin ympäristöterveysjaosto siirtää asian Valviralle päätöksentekoa varten. Puffalo Oy:llä on myymälöitä myös toisissa kaupungeissa ja asia koskee yrityksen toimintaa laajemminkin kuin vain Jyväskylässä. Tupakkalain 549/2016 100 §:n mukaan Valvira voi kieltää tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen ja poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen myymisen ja muun luovuttamisen, jos (kohdan 5 mukaan) nikotiinineste ei täytä 24 §:ssä tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia taikka höyrystettäväksi tarkoitettu nikotiiniton neste ei täytä 25 §:ssä säädettyjä vaatimuksia.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.